

TALLINNA ÜLIKOOL

Haapsalu kolledž

Rakenduskõrghariduse lõputööde koostamise juhend

Juhend versioon 2026_1

Haapsalu 2026

Sisukord

Sissejuhatus	3
1. Lõputöö eesmärk	4
2. Lõputöö teema valik ja kinnitamine	5
3. Lõputöö juhendamine	6
4. Lõputöö koostamine ja vormistamine	7
4.1 Rakenduskõrghariduse lõputöö struktuur	7
5. Lõputöö esitamine	9
6. Lõputöö retsenseerimine	10
7. Lõputöö kaitsmine	11
8. Plagiaadi vältimine	12

Sissejuhatus

TLÜ Haapsalu kolledži erialade lõputööde koostamise ja kaitsmise nõuded on sätestatud Tallinna Ülikooli õppekorralduse eeskirja peatükis 7 „Lõputöö kaitsmine ja lõpueksami sooritamine kõrghariduse esimesel ja teisel tasemel“ (edaspidi ÕKE).

1. Lõputöö eesmärk

1. Rakenduskõrghariduse lõputöö koostamise eesmärk on toetada üliõpilase erialast arengut, süvendada tema teadmisi ning arendada iseseisva uurimistöö, analüüsi ja probleemilahenduse oskusi. Lõputöö koostaja saavutab järgmised õpiväljundid:

- analüüsib erialast kirjandust, hindab allikate akadeemilisust ja valdkondlikku autoriteeti;
- valib uurimistöö eesmärgi saavutamiseks sobivad uurimismeetodid, kogub ja analüüsib andmeid eetilisel ja turvalisel ning eristab fakte arvamusest;
- vormistab valitud teemal tervikliku struktuuriga, keeleliselt korrektse ja kirjalike tööde vormistamise juhendile vastava lõputöö;
- esitleb ja argumenteerib töös esitatud seisukohti ja vastab avalikul kaitsmisel esitatud küsimustele.

Käsitöötehnoloogiate ja disaini eriala üliõpilane teostab praktilise töö loomevaldkonnas.

Lõputöö koostamise osaks on õppekavas kohustuslikud uurimistöö õppeained. Lõputöö maht on 6 EAP ja orienteeruvalt 25-40 lehekülge trükiteksti (kaasa arvatud tiitelleht, sisukord ja kokkuvõte). Kasutatud allikate loetelu ja lisasid ei arvestata soovitusliku mahu sisse.

2. Lõputöö teema valik ja kinnitamine

1. Teema valikul ja juhendaja leidmisel on aktiivne osapool üliõpilane, kes pöördub juhendamise soovi ning lõputöö deklaratsiooniga õppejõu poole. Töö teema ja juhendaja valikul on soovitatav konsulteerida õppekava juhi ja uurimistöö aine õppejõuga.
2. Lõputöö teema registreerimiseks esitab üliõpilane lõputöö deklaratsiooni üliõpilase nominaalse õppeaja eelviimasel semestril (ÕKE § 27 lõige 3), lähtudes akadeemilisest kalendrist.

3. Lõputöö juhendamine

Juhendaja ja üliõpilase ülesanded on reguleeritud ÕKE §-s 27.

1. Rakenduskõrghariduse lõputöö juhendaja omab töö valdkonnas vähemalt magistrikraadi või sellega võrdsustatud kvalifikatsiooni või on valdkonnas tunnustatud praktik-ekspert.
2. Juhendamisest on õigus keelduda juhul, kui õppejõu õpetamiskoormus on täidetud või lõputöö teema ei kattu õppejõu uurimisvaldkonnaga.
3. Kui üliõpilase juhendaja ei ole ülikooli töötaja või kõrghariduse tasemeõppes õpetav isik, määrab akadeemilise üksuse direktor üliõpilasele ülikooli akadeemiliste töötajate seast kaasjuhendaja. Juhendaja ja üliõpilane lepivad kokku lõputöö koostamise ajakava.
4. Juhendaja ülesanded lõputöö koostamisel on:
 - abistada üliõpilast teema valikul, uurimisprobleemi sõnastamisel, meetodite valikul, teemakohase kirjanduse ja muude allikate valikul ning teadusliku usaldusväärsuse tagamisel;
 - kooskõlastada lõputöö koostamise tegevuskava, nõustada, juhendada ja konsulteerida üliõpilast lõputöö tegemise protsessis kõikidel etappidel;
 - kontrollida lõputöö vastavust sisulistele ja vormilistele nõuetele ning kinnitada allkirjaga nõuetele vastava lõputöö kaitsmisele lubamist.
5. Üliõpilase ülesanded lõputöö koostamisel on:
 - koostada lõputöö koostamise tegevuskava, otsida ja läbi töötada teemakohane kirjandus ning vormistada tulemused korrektseks lõputööks;
 - esitada lõputöö osad juhendajale lugemiseks ja kommenteerimiseks vastavalt kokkulepitud tegevuskavale;
 - esitada üksuse poolt määratud tähtjaks nõuetekohaselt vormistatud lõputöö.
6. Juhendajal ja üliõpilasel on õigus alata koostöö lõpetamine erimeelsuste tõttu, esitades põhjendatud avalduse direktorile. Üliõpilasel on õigus valida uus juhendaja.

4. Lõputöö koostamine ja vormistamine

4.1 Rakenduskõrghariduse lõputöö struktuur

1. Tiitelleht
 2. Sisukord - välja tuuakse kolme esimese tasandi pealkirjad.
 3. Lühendid - vajadusel.
 4. Sissejuhatus - teema aktuaalsuse, probleemi, eesmärgi, uurimisküsimuste või hüpoteeside, uurimismetoodika lühikirjeldus (1-2 lauset), teoreetiliste lähtekohtade ja töö ülesehituse kirjeldus.
 5. Teoreetiline taust - lühiülevaade olulistest teemakohastest käsitlustest ja uurimustest, tuginedes originaalliketele. Vahendatud viiteid kasutatakse põhjendatud erijuhtudel.
 6. Empiiriline uurimus
 - Uurimuse eesmärk.
 - Uurimisküsimused ja/või hüpoteesid ning nende põhjendused koos viidetega varasematele uurimustele või teooriale.
 - Meetod - kasutatud uurimismeetodi, valimi, andmekogumisvahendide ja uurimuse läbiviimise protseduuri kirjeldus. Andmete töötlemise, analüüsimise põhimõtete ja uurimiseetika nõuete järgimise selgitus..
 - Tulemused - uurimistulemuste üldine kirjeldus ja tulemuste esitamine uurimisküsimuste ja/või hüpoteeside kaupa. Vajadusel esitatakse andmeid tabelite ja/või joonistena.
 7. Arutelu/järeldused - uurimuse tulemuste käsitlemine teoreetilise tausta ja varasemate uurimuste kontekstis, tulemuste usaldusväärsuse, piirangute ning olulisuse väljatoomine koos autoripoolsete seisukohtadega edasise uurimise võimaluste kohta.
- Töö tulemused ja arutelu võib kirjutada ühe peatükina.
8. Kokkuvõte - lühikokkuvõtte töö peamistest tulemustest uurimisküsimuste või hüpoteeside ja eesmärgi täitmise kohta ning ettepanekud uurimistulemuste edasiarendamiseks.

9. Summary - uurimuse ingliskeelne lühikokkuvõte (üks lehekülg), mis peegeldab uurimuse eesmärke, uurimismeetodi kirjeldust ja tulemusi. Ingliskeelse lühikokkuvõtte esimene lause sisaldab lõputöö pealkirja inglise keeles.

10. Kasutatud allikate loetelu - loetelu kõigist töös viidatud materjalidest.

11. Lisad - töö mõistmiseks vajalikud täiendavad ja illustreerivad materjalid, näiteks andmekogumisvahendid, andmeanalüüsi tulemused, tabelid ja/või joonised, intervjuude tekstide näited ning joonistused.

Juhul kui käsitöetehnoloogiate ja disaini või rakendusinformaatika lõputöö tulemusena valmib uudne lahendus, peab töö sisaldama disainiprotsessi kirjeldavat peatükki, mis annab ülevaate protsessi aluseks olnud disainimudelitest või teooriast ning kirjeldab etappide kaupa selle järgimist töös.

Haapsalu kolledži lõputööde vormistamisel tuleb lähtuda juhendist „Üliõpilaste kirjalike tööde vormistamise juhend“.

5. Lõputöö esitamine

Lõputöö kaitsmisele lubamise eeldused on reguleeritud ÕKE §-s 26 ja esitamise nõuded ÕKE §-s 27.

1. Lõputööde esitamise tähtajad kehtestatakse igal õppeaastal õppekavapõhiselt.
2. Lõputöö kaitsmisele lubamise eelduseks on õppekavaga sätestatud õppeainete, sealhulgas praktika positiivne sooritamine, õppekava lõpetamistingimuste täitmine ja finantskohustuste puudumine ülikooli ees.
3. Üliõpilane esitab nõutud tähtajaks PDF-vormingus enda ja juhendaja poolt digitaalselt allkirjastatud lõputöö. Töö lisadesse kuuluvad mahukad failid, näiteks videod, esitatakse eraldi andmekandjal ning ei pea olema digitaalselt allkirjastatud.
4. Üliõpilane tõendab oma allkirjaga lõputöö vastavust eetikanõuetele ning annab loa lõputöö reprodutseerimiseks, üldsusele kättesaadavaks tegemiseks ja kasutamiseks plagiaadituvastussüsteemis andmeallikana.
5. Üliõpilane esitab ÕIS-is lõputöö kaitsmise avaldusele autorideklaratsiooni ja lihtlitsentsi, valides sobivad märkeruudud „Autorideklaratsioon“, „Lihtlitsents“ ja „Asutusesiseseks kasutamiseks“. Autorideklaratsioon on kohustuslik; lõputöö kaitsmise avaldust ei saa esitada seda märkeruutu valimata. Lihtlitsentsi valimine ei ole avaldusel kohustuslik.

6. Lõputöö retsenseerimine

Nõuded retsensendile ja retsensendi ülesanded on reguleeritud ÕKE §-s 27.

1. Retsensent omab töö valdkonnas vähemalt magistrikraadi või sellega võrdsustatud kvalifikatsiooni või on valdkonnas tunnustatud praktik-ekspert.
2. Retsensent toob retsensioonis välja põhjendatud seisukohad töö sisu, autori saavutuste ja töös esinevate peamiste puuduste kohta, lähtudes lõputööde retsenseerimise juhendist.
3. Üliõpilasel on õigus tutvuda retsensiooniga hiljemalt üks tööpäev enne kaitsmist.

7. Lõputöö kaitsmine

Lõputöö kaitsmise kord on sätestatud ÕKE §-s 27. Lõputöö kaitsmine on üldjuhul avalik ja suulises vormis ning toimub kaitsmiskomisjoni ees.

1. Kaitsmine võib olla kinnine, kui lõputöö sisu avaldamine ei ole teistele isikutele kuuluvate autori varaliste õiguste, isikuandmete kaitse seaduse, riigi- või ärisaladuse või muu salastatud teabe tõttu võimalik. Kaitsmise kinniseks muutmise ja juurdepääsupiirangu kehtestab akadeemilise üksuse direktor korraldusega.
2. Kaitsmisel osalevad soovitatavalt ka retsensent ja üliõpilase juhendaja. Kaitsmisprotseduuri läbiviimine videosilla kaudu on lubatud vaid erandjuhtudel üliõpilase põhjendatud avalduse alusel. Otsuse teeb akadeemilise üksuse direktor kaitsmiskomisjoni esimehe ettepanekul.
3. Kaitsmisprotseduur:
 - lõputöö autori ettekanne 7 minutit: teema, probleemi ja selle põhjenduse avamine, eesmärgi, lahendusteede ja tulemuste tutvustamine ning järelduste ja soovitude esitamine;
 - retsensendi arvamus ja autori vastused retsensendi küsimustele ning diskussioon;
 - komisjoni küsimused autorile;
 - autori lõppsõna.
4. Lõputöid hindab kaitsmiskomisjon kinnisel koosolekul. Lõputööde kaitsmise tulemused tehakse üliõpilastele teatavaks Lõputööde kaitsmise tulemused tehakse üliõpilastele teatavaks hiljemalt kaitsmisele järgneval päeval.

8. Plagiaadi vältimine

- a. Plagiaat liigitatakse sõltuvalt selle raskusastmest tahtmatuks või tahtlikuks plagiaadiks. Tahtlikku plagiaati loetakse akadeemiliste tavade eiramiseks ning plagiaadijuhtumeid menetletakse ÕKE § 27 lõike 25 või 25¹ alusel.
- b. Tahtmatuks plagiaadiks loetakse viitamisel esinevaid refereerimis- ja tsiteerimisvigu.
- c. Tahtlikuks plagiaadiks loetakse:
 - teadlikku teksti või selle lõikude sõna-sõnalist esitamist ilma autorile või allikale korrektselt viitamata;
 - pisimuudatuste tegemist teise autori tekstis ja selle esitamist tsiteerimis- ja refereerimisnõudeid järgimata;
 - teise autori jooniste, tabelite, nende tõlgete või kohanduste esitamist ilma autorile või allikale korrektselt viitamata;
 - teise autori arutluskäigu või ideede esitamist oma sõnadega autorile või allikale korrektselt viitamata;
 - tekstilõikude või arutluskäikude võõrkeelsest allikast tõlkimist originaalallikale korrektselt viitamata.
2. Üliõpilane saab lõputöö kirjutamise ajal ise kontrollida oma töö vastavust viitamisnõuetele, kasutades selleks vabavarana kasutuses olevaid plagiaadituvastusprogramme.
3. Kaitsmiskomisjon võib lõputööga seonduva akadeemiliste tavade eiramisena käsitletava asjaolu tuvastamisel enne lõputöö kaitsmist keelduda üliõpilase lubamisest kaitsmisele. Mittelubamise aluseks on kirjalik tõendusmaterjal. Kaitsmiskomisjoni põhjendatud otsus üliõpilase kaitsmisele mittelubamise kohta vormistatakse kirjalikult ning tehakse üliõpilasele teatavaks hiljemalt üks tööpäev enne kaitsmist.